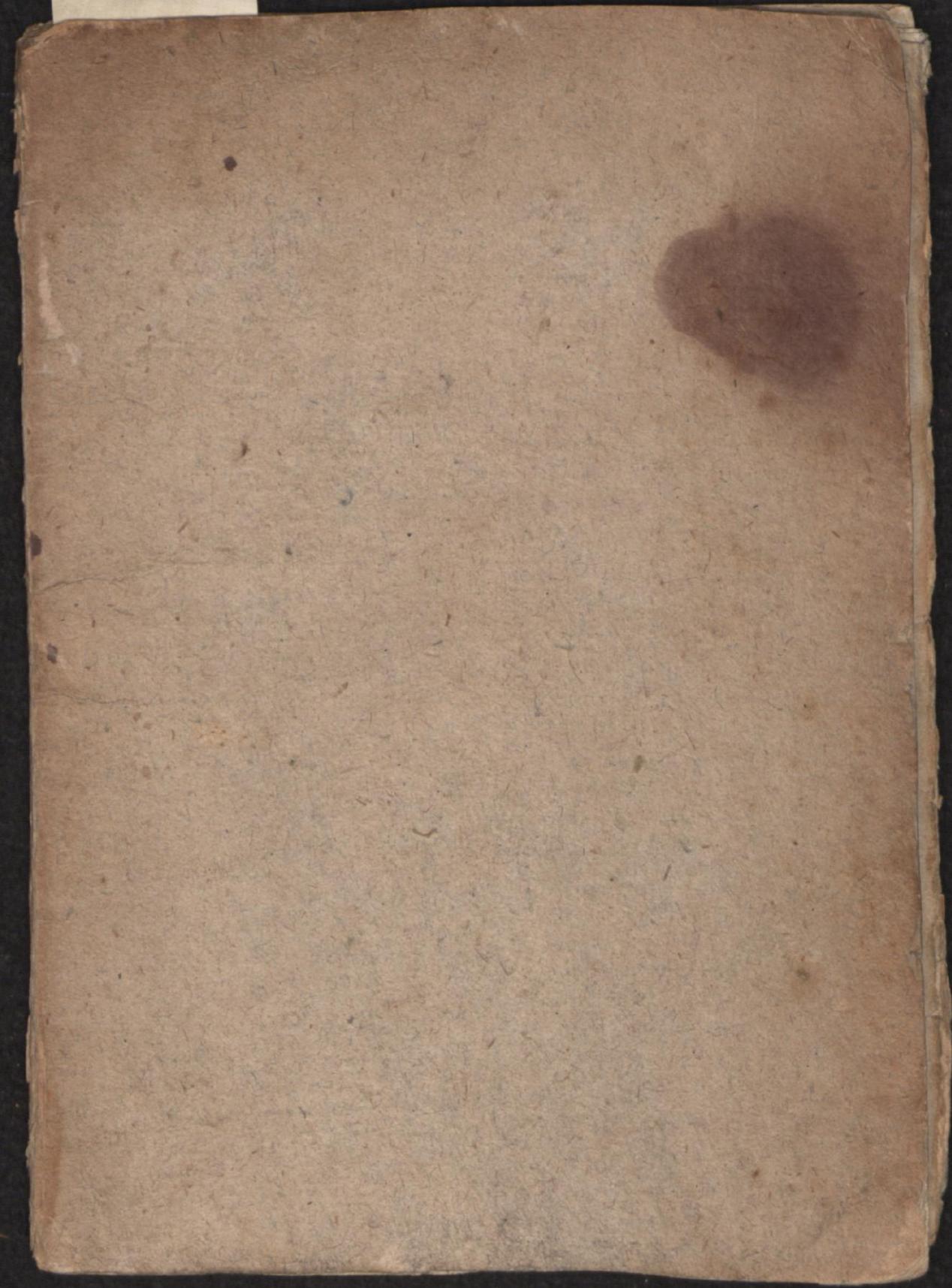

372

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 372 8° (LN 766)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 372 8° (LN 766)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 372 8° (LN 766)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 372 8° (LN 766)

N° 372.

M. Fischer fecit

L. bl. 766

M

ASSERTIONES
DE
LEGE VETITÆ
CONCUPISCENTIÆ,
in disputationem
à

Nicolao Hemmingio, Propositæ
Anno 1573. in Fe-
bruario.

HAFNIAE,
Excudebat Laurentius
Benedicti.

1573.

studere: i
tas, cum c
humanos
auocet.

Etsi a
fcentiae, i
non est d
de ea ferri

Prin
qui pecca
tate coni
voluntat
ris effe pe
bus praec
prohibet
monstre

Se

1.

NT ratio huius legis, Non concupisces &c. hæc est: Deus Sanctus & purus, & ab omni mala concupiscentia alienus, vult nos puritati & sanctitati studere: ita finis eius est, vt nulla cupiditas, cum charitate Dei & proximi pugnans, humanos animos perturbet & à recto auocet.

2.

Etsi autem hanc legem vetitæ concupiscentiæ, in superioribus præceptis includi non est dubium: tamen peculiarem legem de ea ferri, multis de causis vtile erat.

3.

Prima, vt errorem corrigat eorum, qui peccatum definiunt, opus cum voluntate coniunctum, negantes inclinationem & voluntatem malam sine perpetratione operis esse peccatum. Quod ergo in superioribus præceptis implicitè, idem hinc expressè prohibetur, vt primum peccati fontem monstraret, prauam concupiscentiam.

4.

Secunda, vt discernat inter leges politi-

A 2

372

liticas & diuinias, quarum illæ contentæ sunt
externa disciplina, hæ puritatem cordis an-
te omnia postulant.

5.

Tertia, vt hypocrisin damnet eorum qui
externa Legis disciplina se iustos putant,
cùm interim cor ardeat prauis cupiditati-
bus, lege Dei damnatis. Ex quo fit vt homo
in hac vita legem Dei nunquam implere
possit.

6.

Hic cogitandum est quanta sit *ταξια*
in toto homine lapsus primorum paren-
tum secuta. Homini integro adstructa fuit
concupiscentia, vt quod bonū sibi esse cre-
deret expeteret, sequereturq; , adeptus ve-
rò retineret & conseruaret. Bonum autem
hominis verum & solidum est Deus. Itaque
hominis concupiscentia recta est, vt Deum
tanquam summum bonum sectetur , ei ad-
hereat amore perfecto, & in eo solo acquie-
scat. Verū postquam homo in peccatum
lapsus est, & auersus à Deo concupiscentia
hominis depravata est, vt quæ feratur in res
prohibitas contra naturæ ordinem & Dei
voluntatem.

Et

7.
Et ut homo in fruitione Dei summas erat habiturus delitias & voluptates, si man sisset in perfectionis statu: ita factum est, vt auersus à Deo quærat delitias & voluptates, quibus tamen nunquam expleri potest, in signum quodd vero & solido exciderit bono, quod solum sufficit ad explendum hominis desiderium.

8.

Neque tamen omnem concupiscentiam, quæ est in homine post lapsum, peccatum esse definitus, sed tantum eam, qua id quod non licet, libet, & quia libet appetitur.

9.

Nam ut naturalis concupiscentia, qua appetimus ea quæ faciunt ad conseruationem nostri & naturæ, ordinatis medijs ac recto Rationis iudicio, bona & necessaria est: ita renatorum concupiscentia reparatio est concupiscentiæ eius, quæ fuit in homine ante peccatum, ideoq; sancta & laudabilis.

10.

Non ergo simpliciter damnamus om-

A 3

nem

372

nem concupiscentiam, sed vetitam solummodo, quæ à Deo ad creaturas hominem auertit, quæ hoc modo rectè definiri potest.

11.

Concupiscentia, lege Dei vetita, est ~~ἀταξία~~, infirmitas & inclinatio in homine, pugnans cum lege Dei, damnata à Deo, & rea æternæ poenæ, donec fiat remissio.

12.

Monachorum somnium damno, qui ex natura huius concupiscentiæ petunt discrimen, ut alia sit peccatum veniale, alia mortale. Nam omne quod est, vel fit ab homine, pugnans cum lege Dei, per se consideratum, infert meritum mortis,

13.

Verum si quis hoc referat ad subiecta in quibus sunt concupiscentiæ, discrimen admitti potest. Nam concupiscentia Pauli veniale peccatum erat, non natura sed gratia. In Nerone vero omnis concupiscentia siue inchoata tantum, siue deliberata, siue consummata, peccatum erat mortale, & natura, & Legis sententia.

Est

14.

Est autem vetita concupiscentia duplex, videlicet, **Originalis**, quæ & inuoluntaria & passiua dicitur. Et **actualis**, quæ & voluntaria & actiua nominatur. De his duobus generibus ordine dicendum est.

15.

Originalis concupiscentia est ἀταξία omnium virium hominis contra Deum, cuius si ortum attendas, causam habet vetitum fructum & persuasionem diaboli. At si nos respicis, traducta est cum natura ab uno Adam in omnem Adæ posteritatem. Nam ut naturam ab Adam trahimus: ita naturæ vicium.

16.

Hæc Originalis concupiscentia verè peccatum damnans est, in omnibus qui sunt extra foedus gratiæ in Christo Iesu. In hæc autem qui sunt in gratia remittitur, non ut non sit, sed ut non imputetur. Atque ideo veniale peccatum dicitur.

17.

De hac concupiscentia Paulus loquitur cum ait: Concupiscentiam nescirem esse peccatum, nisi lex diceret: non concupisces.

A 4

Quo-

Et

Lex peccati.

18.

Quoniam autem huius originalis concupiscentiae motus quidam seu $\tau\alpha\theta\eta\mu\alpha\tau\alpha$, ut Paulus loquitur, sentiuntur in omnibus sanctis, vocat eam legem peccati cum ait; Mente seruio legi Dei, carne vero legi peccati. Est enim hæc concupiscentia ut quidam ait $\pi\acute{a}σητη\kappa\alpha\kappa\alpha\sigma\tau\acute{a}\gamma\eta$.

19.

Actualis concupiscentia, quæ à Platone θερίου τολυκέφαλορ dicitur, est qua actu hoc vel illud lege Dei vetitum libet & appetitur, & hæc habet plures causas.

20.

Prima est originalis concupiscentia, ex qua omnes aliæ actuales sunt, veluti riuum ex fonte, & fumus ex igni. Quasi enim ignis concupiscentia exardescit, ut Sapiens ait.

21.

Secunda, Sensus externus. Hinc Augustinus dicit: Mortem per quinque Sensus tanquam per fenestras in animam nostram ingredi, non quod ibi antea non fuerit, sed quia noua peccatorum accessione mortis æternæ meritum augetur.

Hinc

372

Hinc
concupiſcen
Sunt enima
tionem, per
regnat, vno
go homine
ceptum oc

Tertia
mentum ei
Physici &
tia conui
quod cum
adolescen
vivere s

Qu
minis co
bere ea
inflama
sed que
stringat

C
uerſiſt

22.

Hinc est quod alius quidam dicat,
concupiscentias prauas esse portas mortis.
Sunt enim accessus ad consensum & opera-
tionem, per quæ duo peccatum in homine
regnat, vnde mors æterna. Decipiunt er-
go hominem concupiscentiæ prauæ, & de-
ceptum occidunt.

23.

Tertia, est Temperamentum. Tempera-
mentum enim aliud ad alia vitia flectit, vt &
Physici & Medici agnoscant, & experien-
tia conuincit. Vnde de Diogene fertur,
quòd cùm videret stupidum & desipientem
adolescentem dixerit, *νεανίσκε ο ωάλησος*
οινωθείσος σε έστωνταις.

3.

24.

Quarta, diabolus, qui cùm nouit ho-
minis complexionem, potest occultè adhi-
bere ea quibus inclinationes prauæ magis
inflamantur. Nihil enim insidiarum omittit,
sed quærerit semper quos suis laqueis con-
stringat.

4.

25.

Quinta, conuersatio cum malis & per-
uersis hominibus, qui impuris sermonibus

A 5

com-

372

commouent in auditoribus concupiscentias prauas. Vnde dictum Menandri, quod & Paulus usurpat: φθείρεσθαι τὴν χρησθόμιναν κακά.

26.

Sexta Ociūm, quod ideo dicitur pulvinar diaboli, quia in ociosis facilius & quasi sine labore facit quod vult, hoc est, decipit & interficit. Hoc etiam agnouit poëta cum diceret. Quæritur Aegistus quare sit factus adulter, In promptu causa est, desidiosus erat.

27.

His causis addi potest Memoria, quæ sœpè irritat concupiscentias prauas. Ut impurus adulter, cogitans de suo facto, concupiscentia in eo irritatur & inflammatur magis magisq.

28.

Neque cum h̄s, quæ hactenus diximus de causis concupiscentiarum prauarum, pugnat quod quidam statuunt, inordinatum amorem sui esse omnium prauarum cupiditatum causam. Nam istum inordinatum amorem sub concupiscentia originali concludimus.

Con-

29.

Concupiscentiam tribus gradibus constare dicunt, videlicet suggestione, delectatione, consensu, idque recte. Iacobus ei duo tribuit, videlicet quod cogitationem hominis à bono abstrahat, & quod inescet hominis affectus ut incautum obruat.

30.

Porrò quoniam tria sunt quæ maximè desiderant homines, videlicet voluptates, opes, honores, Iohannes Apostolus tria concupiscentiarum genera facit, cum ait: Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis, & concupiscentia oculorum & fastus vitæ.

31.

Etsi autem hæc tria genera, videlicet concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, & concupiscentia honoris, uno nomine à Paulo dicuntur concupiscentiæ carnis: tamen Iohannes ut monstret plenius fontes omnis mali in mundo, petit differentias à principijs motiuis.

32.

Concupiscentia carnis, iuxta Iohannis sententiam, est cuius principium est in-

ter-

Con-

372

ternum, videlicet caro ipsa, hoc est vitiositas carnis quæ fertur in ea quæ carni sunt suauia, ut voluptates in cibo, potu, rebus venereis.

33.

Concupiscentia oculorum est, cuius principium motuum est extra hominem, & incurrit in oculos. Concupiscentia ergo quæ ex rerum intuitu & admiratione concipiatur concupiscentia oculorum dicitur. Hinc auaritia, & multæ fraudes.

34.

Tertia concupiscentia, Iohanni est fastus vitæ, & appetitus honoris & inanis gloriæ.

35.

Porrò cùm poena regnantis peccati per concupiscentias corporis sit mors iuxta illud: Si secundum carnem vixeritis moriemini: omnibus modis prauis concupiscentiis est resistendum.

36.

Etsi autem nec Fons malarum concupiscentiarum intercludi, nec ebullitio coherceri omnino potest: tamen riui sunt cohibendi, ne malæ concupiscentiæ excurrant in consensum, & ex consensu in operati-

rationem, per quæ duo diximus peccatum
in homine regnare.

37.

Iuuerit autem ad horum riuulorum
cohibitionem, si Christum fide amplectaris.
Nam in Christum fides est, iuxta Iohannem,
victoria mundi: si diligenter ores, si occa-
siones fugias, si labores, si ieunes, si ocia-
vites, si Christi crucem semper in corde
geras, si lectionibus sacris incumbas, pñscp
exercitñs delecteris.

38.

Cùm Paulus iubet nos offerre corpo-
ra nostra Deo in hostiam placentem, re-
spicit ad morem Sacerdotum, qui bestias
mactandas ligabant ad aram & occidebant.
Quare cùm nos volumus nostra corpora
offerre Deo, debemus concupiscentiam
bestiam nostram ligare singulari arte, vt
tandem interficiatur.

39.

Ligamus ergo hanc bestiam, quando
eam cruci Christi affigimus, vt illi affixa
non sit ad operandum efficax.

40.

Etsi autem in fidelibus ligatur hæc
con-

372

concupiscentia, dum virtute crucis Christi non faciunt quod illa imperat : tamē mortificari prorsus in ipsis non potest, priusquam hanc vitam morte commutauerint. Semper enim eius vim sentiunt sancti , quod Paulus de se testatur.

41..

Porrò quoniam opera, quæ ex antithesi yetitæ concupiscentiæ concludi possunt, hoc præcepto mandata, in superioribus præceptis sunt enumerata, hīc omittenda duximus.

42.

Vsus huius legis est, vt agnita infirmitate nostra & corruptione, confugiamus ad Christum medicum, & ab eo petamus veniam peccati, & conseruationem in suum timore, qui fons est omnis sapientiæ, puritatis & virtutis.

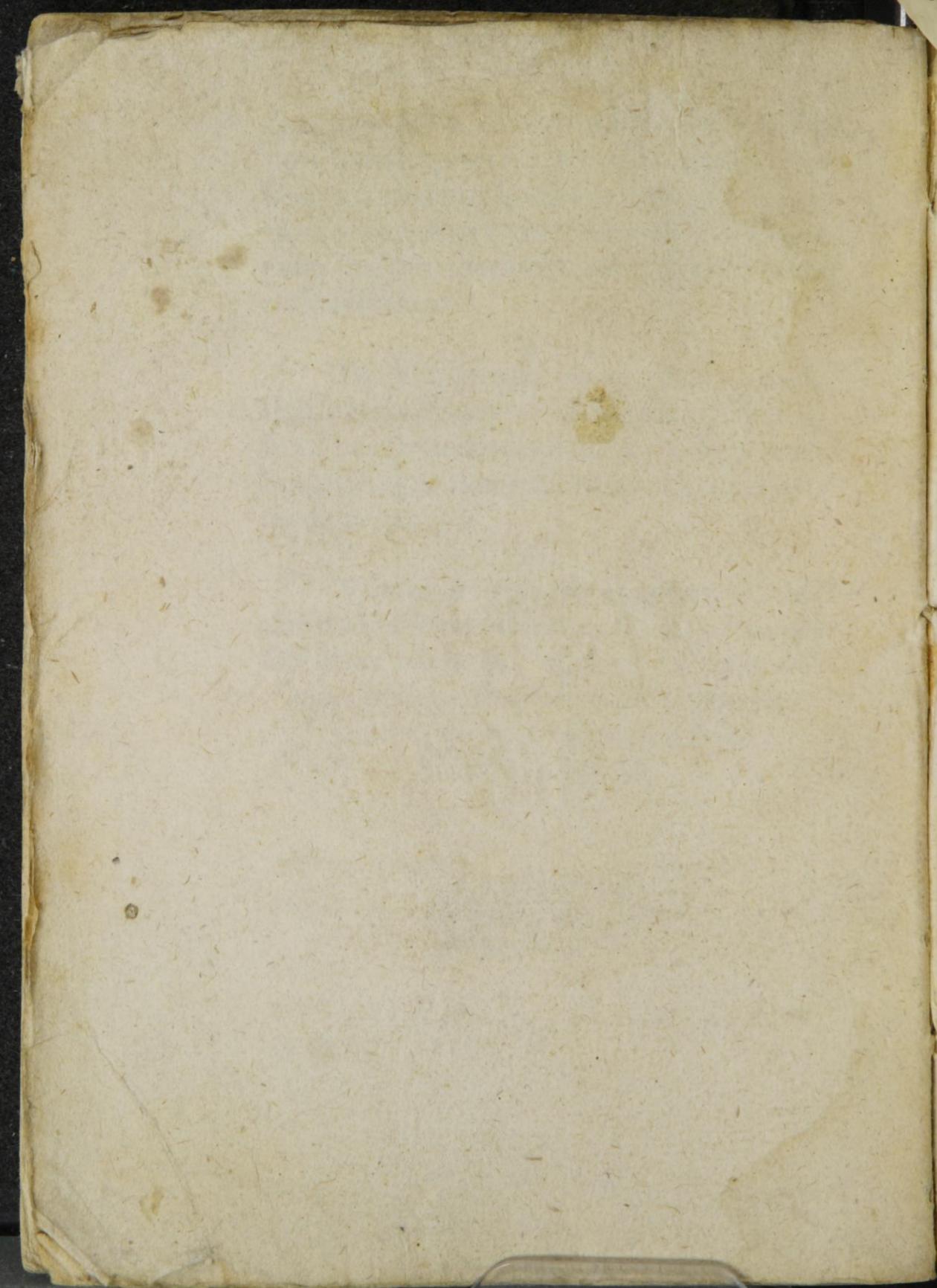

is Christi
in memori-
orius quam
t. Semper
od Paulus

ce ex ant-
cludi pos-
superiori-
comitten-

a infirmi-
giamus ad
amus ve-
n in fui
pl

372

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 372 8° (LN 766)

372